

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 18/2022-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Rudolfom Cádrom, Partizánska 2, Bratislava, proti uzneseniu prokurátora Okresnej prokuratúry Dunajská Streda č. k. 2Pv 291/18/2201-52 z 21. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 18/2022 z 13. januára 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 20. decembra 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na život a práva nebyť pozbavený života podľa čl. 15 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na život podľa čl. 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vrátiť vec na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 12. júna 2018 začal poverený príslušník obvodného oddelenia Policajného zboru [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poverený príslušník“) pod ČVS: ORP-436/VM-DS-2018 trestné stíhanie pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že „V presne nezistenom čase dňa 12.06.2018 došlo za presne nezistených príčin k usmrteniu alebohej [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], ulica [REDAKOVANÉ] okres [REDAKOVANÉ], ktorá bola nájdená manželom v čase o 15:45 hod. dňa [REDAKOVANÉ] a to v garáži rodinného domu pod súpisným číslom

č. [REDAKOVANÉ], na ulici [REDAKOVANÉ] vo [REDAKOVANÉ] okres [REDAKOVANÉ] a následne bolo jej telo zaslané na súdno-znaleckú pitvu za účelom zistenia príčiny usmrtenia“.

3. Poverený príslušník 30. decembra 2018 zastavil trestné stíhanie. Vo výrokovvej časti uznesenia o zastavení trestného stíhania poverený príslušník nadviazal na vymedzenie skutku a za posledné slovo „usmrtenia“ doplnil nasledujúci text „... z výsledku, ktorej vyplýva, že ku smrti nebohej došlo dňa [REDAKOVANÉ] v čase približne o 09:30 hod. zadusením v dôsledku obesenia – samopoškodenia, keď nebola ovplyvnená nejakou látkou a bez známok zápasu, čiže cudzieho zavinenia“.

4. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka (matka nebohej) podala 14. decembra 2019 sťažnosť. Prokurátor uznesením č. k. 2Pv 291/18/2201-19 z 10. februára 2020 sťažnosť zamietol z dôvodu, že ju nepodala oprávnená osoba. Ústavný súd v dôsledku ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorá namietala nepriznanie statusu poškodenej osoby, nálezom č. k. I. ÚS 465/2020 z 1. decembra 2020 deklaroval porušenie jej práv.

5. Poverený príslušník následne uznesením ČVS: ORP-436/VM-DS-2018 z 31. augusta 2021 prerušil trestné stíhanie z dôvodu nezistenia skutočností, ktoré by viedli k trestnému stíhaniu voči určitej osobe.

6. Proti uzneseniu o prerušení trestného stíhania sťažovateľka podala sťažnosť, ktorú prokurátor zamietol ako nedôvodnú na skutkovom základe, že „Z obsahu vyšetrovateľom PZ predloženého spisu vyplýva, že vo veci boli zabezpečené všetky dostupné podstatné dôkazy. Vo veci bola vykonaná ohliadka miesta činu, bolo vykonané znalecké skúmanie (pitva a toxikologická analýza) tela nebohej znalcami z odboru súdne lekárstvo, znalecký bol skúmaný mobilný telefón nebohej, k veci boli vypočutí... Z výsledkov vykonanej obhliadky miesta činu, obhliadky tela nebohej a zo záverov znaleckého skúmania znalcami z odboru súdneho lekárstva vyplynulo, že bezprostrednou príčinou smrti nebohej bolo zadusenie v dôsledku obesenia, pričom na jej tele neboli zistené žiadne také typické poranenia, ktoré by svedčili pre jej zápas s inou osobou. Rovnako z obsahu znaleckého posudku vypracovaného znalcom z odboru zdravotníctvo odvetvie toxikológia vyplýva, že analýzou biologických materiálov odobratých pri pitve tela nebohej nebola v jej krvi zistená prítomnosť návykových drog a liečiv, resp. ich metabolitov a iných toxikologicky významných cudzorodých aktívnych látok... Z označeného rozsiahleho dokazovania, predovšetkým z citovaných záverov znaleckého dokazovania vyplýva celkom nepochybný záver o samovražde nebohej... Napriek tomu však nie je vylúčené, že nebohá bola k takému konaniu pohnutá inou osobou, prípadne, že v priebehu samovraždy jej nebola inou osobou poskytnutá možná pomoc smerujúca k odvráteniu jej úmrtia, na podklade čoho by prichádzalo do úvahy kvalifikovanie skutku ako trestného činu účasti na samovražde podľa § 154 Tr. zák., resp. neposkytnutia pomoci podľa § 177 Tr. zák. Čo však sa týka označených alternatívnych kvalifikácií skutku je potrebné konštatovať, že poverený príslušník PZ i vo vzťahu k nim zabezpečil doposiaľ vykonaným dokazovaním všetky dostupné podstatné dôkazy, pričom zástupcom poškodenej navrhovaným doplnením dokazovania (opätovným zaistením mobilného telefónu nebohej, opätovným výsluchom svedkov..., rekonštrukciou vyšetrovacím pokusom, odobratím vzorky na účel analýzy DNA... by s určitosťou nedošlo k zadováženiu podstatných podkladov na postup podľa § 206 ods. 1 Tr. por... (obvinenie, pozn.)“.

II. Argumentácia sťažovateľky

7. Podľa sťažovateľky neboli okolnosti úmrtia jej dcéry riadne vyšetrené a bez náležitého zistenia, na základe ktorého by orgány činné v trestnom konaní dospeli k jednoznačnému záveru k otázke, či úmrtie jej dcéry bolo spôsobené s prispením inej osoby. Tvrdí, že dosiaľ neboli vykonané všetky dôkazy, ktoré ma poverený príslušník k dispozícii a ktoré by mohli dať odpovede na uvedené neobjasnené okolnosti, za ktorých došlo k úmrtiu jej dcéry.

8. Sťažovateľka poukazuje na viacero skutočností:

(a) participáciu inej osoby na smrti jej dcéry pripustil prokurátor až v napadnutom uznesení,

(b) poverený príslušník sa od začiatku vyšetrovania skutku venoval jedinej verzii (obesenie nebohej),

(c) v pitevnej správe nebolo skonštatované obesenie samopoškodením a ani smrť bez cudzieho zavinenia, pod nechťami nebohej boli nájdené textilné vlákna a v zadnej časti garáže boli rozhádzané udice,

(d) znalci sa v znaleckom posudku nevyjadrili, že by si nebohá spôsobila smrť sama, avšak skonštatovali, že na tele nebohej sa našli podliatiny na ramenách a predlaktiach, tzv. úchopové podliatiny,

(e) znalci teda vyslovili záver o absencii poranení spôsobených cudzou osobou len na základe vlastnej úvahy o tom, že podliatiny mohli vzniknúť úchopom manžela už po smrti nebohej, keď ju dával na zem. Znalci pritom uviedli, že k takýmto podliatinám môže dôjsť do 6 hodín po smrti, pričom dokazovaním bolo preukázané, že nebohá nezdvíhala mobilný telefón svojej sestre o 9.30 h a manžel našiel nebohú o 15.45 h, teda až po viac ako 6 hodinách,

(f) sťažovateľka podala žiadosť o vypočutie znalcov, znalec na výsluchu uviedol, že je vysoko nepravdepodobné až vylúčené, aby k podliatinám došlo po viac ako 6 hodinách,

(g) poverený príslušník žiadnym spôsobom nezareagoval na odpoveď znalca, ktorý svojou odpoveďou vyslovil závažný záver, že síce môže ísť o poranenia v súvislosti s uchopením nebohej, avšak z časového hľadiska znegoval verziu povereného príslušníka, že by išlo o úchopové poranenia spôsobené jej manželom po viac ako 6 hodinách,

(h) vo vzťahu k tvrdeniam manžela a syna nebohej, že nebohá nemala žiadne konflikty, zostali dosiaľ neobjasnené aj ďalšie zranenia, ktorých existenciu znalci skonštatovali, znalci tiež skonštatovali nález slabších vyznačených podliatin a odrenín pravdepodobného rôzneho aj staršieho dáta,

(i) prokurátor aj poverený príslušník sa nevysporiadali so všetkými relevantnými dôkazmi, ktoré by mohli skutok kvalifikovať ako vraždu, úkladnú vraždu, účasť na samovražde, neposkytnutie pomoci a prokurátor túto možnosť skonštatoval v napadnutom uznesení,

(j) rozpor výpovede syna nebohej s pitevným nálezom – mali spolu raňajkovať a potom sa stretnúť vo vinárni na káve – v tele nebohej bola nájdená skalená tekutina bledožltej farby,

(k) ďalším závažným pochybením orgánov činných v trestnom konaní je spôsob zaistenia mobilného telefónu nebohej, z výsluchu znalca vyplýva, že mobilný telefón nebohej bol odblokovaný znalcom priložením prsta nebohej na snímač odtlačku prsta, z obsahu spisu vyplýva, že mobilný telefón nie je možné preskúmať z dôvodu jeho zablokovania (alfanumerickým kódom), je pritom povinnosťou kriminalistického technika a zároveň bežnou praxou, že po odblokovaní mobilného telefónu kriminalistický technik kódovanie zmení, podľa sťažovateľky ide o fatálne pochybenie zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Z výsluchu znalca vyplýva, že nie je možné momentálne mobilný telefón odblokovať, nie je zrejmé, prečo poverený príslušník sa s touto otázkou neobrátil na kriminalisticko-expertízny ústav, ale súkromného znalca, a zároveň nie je zrejmé, prečo sa s odblokovaním mobilného telefónu neobrátil na výrobcu telefónu, pričom odblokovanie mobilného telefónu nebohej mohlo pomôcť k objasneniu skutku,

(l) absencia výpisu telefonických hovorov na mieste činu nebohej, jej manžela, syna a ďalších osôb,

(m) nebol vykonaný vyšetrovací pokus na mieste činu – miesto nálezu lepiacej pásky v zásuvke stola v garáži v nadväznosti na zlepené ruky a najmä nohy nebohej a igelitové vrece na tvári, trikrát pevne omotané okolo úst vyvolávajú dôvodné pochybnosti o tom, či by si nebohá dokázala takýmto časovo náročným spôsobom oblepiť lepiacou páskou nohy, ruky a hlavu a ešte odložiť lepiacu pásku do vzdialenej zásuvky. Znalec vymedzil možnosť racionálneho konania nebohej na minútu, až na minútu a pol, ak by sťažovateľka chcela časovo zvládnuť konanie,

(m) sťažovateľka uviedla, že na igelitovej taške, vôdzke pre psa, ako aj priesvitnej páske boli nájdené dve vzorky DNA, pričom jedna patrí nebohej a druhá neznámej osobe s vylúčením manžela a syna nebohej, nebohá tri dni hľadala vôdzku pre psa,

(n) sťažovateľka poukazuje aj na skutočnosť, že v blízkosti pozemku nebohej sa mali nachádzať cudzie osoby, ktoré neboli v rámci vyšetrovania preverené, a rovnako neboli porovnané vzorky DNA získanej na mieste činu s týmito cudzími osobami,

(o) nevykonanie výsluchu triednej učiteľky syna nebohej,

(p) nebohá nemala žiadny motív na samovraždu. Išlo o zdravú a šťastnú osobu, ktorá si v deň skutku plánovala so svojim synom spoločný program. Podozrenie na smrť nebohej cudzím zavinením vyslovil aj manžel nebohej, čím sa vyšetrovatelia odmietli zaoberať.

III.

Vyjadrenie generálnej prokuratúry a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie generálnej prokuratúry:

9. Prokurátor generálnej prokuratúry vo vyjadrení uviedol, že je potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie o prerušení trestného stíhania je predbežným rozhodnutím a z pohľadu svojej predbežnej povahy nevytvára prekážku ďalšieho vedenia trestného stíhania. Orgány činné v trestnom konaní môžu kedykoľvek v trestnom stíhaní pokračovať.

10. Vzhľadom na uvedené sa prokurátor generálnej prokuratúry oboznámil s argumentmi sťažovateľky a vyšetrovacím spisom a dospel k záveru, že prichádza do úvahy vykonanie ďalších dôkazov pre účely vydania náležitého konečného meritórneho rozhodnutia. Z týchto dôvodov prokurátor generálnej prokuratúry 8. februára 2022 vydal pokyn (IV/1 GPt 120/22/1000-2) podriadenému prokurátorovi okresnej (aj krajskej) prokuratúry, aby zabezpečil vydanie uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní.

11. K návrhu sťažovateľky o zrušení napadnutého uznesenia dodal, že napadnuté uznesenie netvorí prekážku rozhodnutej veci (*rei iudicatae*), pričom v trestnom konaní bude v najbližšej dobe vydané uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní, a teda ide o medzitýmne rozhodnutie, ktorého kasácia nie je potrebná. Uvádza, že v prípade zrušenia napadnutého uznesenia môže dôjsť k ohrozeniu legitimity dôkazov vykonaných v štádiu po vydaní uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní.

III.2. Replika sťažovateľky:

12. Sťažovateľka uvádza, že prokurátor generálnej prokuratúry svojím pokynom neodstránil nedostatky namietané v ústavnej sťažnosti. Tvrdí, že v jej prípade je stále prítomný bezprostredný zásah do jej základných práv, pretože samotná existencia pokynu nespôsobuje absenciu trvania takéhoto zásahu, a to z dôvodu, že sťažovateľka o prijatých opatreniach nebola dosiaľ informovaná o vydaní uznesenia o pokračovaní trestného stíhania, o nariadení veci do vyšetrovania a rovnako nemá vedomosť o prijatí akýchkoľvek konkrétnych opatrení.

13. Sťažovateľka zdôrazňuje, že aj po vydaní uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní a po nariadení veci do vyšetrovania ešte nedôjde k odstráneniu spôsobených negatívnych dôsledkov spočívajúcich v splnení povinností z pozitívneho záväzku štátu na vykonanie riadneho vyšetrovania v tejto veci.

14. Sťažovateľka zastáva názor, že orgány činné v trestnom konaní sa v dôsledku prerušenia trestného stíhania zbavili povinnosti vo veci aktívne konať. Tvrdí, že zrušením napadnutého uznesenia by nenastali dôsledky, ktoré vo svojom vyjadrení popisuje prokurátor generálnej prokuratúry, pretože ide, ako už uviedol, o rozhodnutie predbežnej povahy, ktoré by svojím zrušením nenarušilo ďalšie vedenie trestného stíhania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. V prípadoch, keď dohovor vyžaduje trestnoprávnu reakciu na zásah do čl. 2 dohovoru (obdobne čl. 15 ods. 1 a 2 ústavy), musia jednotlivé štáty, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru, vykonať účinné vyšetrovanie.

16. Povinnosť chrániť právo na život podľa čl. 2 dohovoru v spojení so všeobecnou povinnosťou štátu podľa čl. 1 dohovoru je zaistiť každému, kto podlieha jeho jurisdikcii, základné práva a slobody jednotlivcov uvedené v dohovore a zabezpečiť existenciu účinného úradného vyšetrovania tak, ako to uviedol Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozsudku z 27. septembra 1995 vo veci McCann a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 18984/91.

17. Článok 2 dohovoru vyžaduje, aby štáty mali účinný a nezávislý súdny systém schopný urýchlene ozrejmiť okolnosti, za ktorých došlo k útoku na život, určiť zodpovedné osoby a poskytnúť vhodnú nápravu obetiam (rozsudok veľkého senátu zo 17. januára 2002 vo veci Calvelli a Ciglio proti Taliansku, č. 32967/96). Ide o samostatnú a autonómnu povinnosť, ktorá je nezávislá na tom, či možno zásah pričítať štátu.

18. Ak má byť vyšetrowanie účinné, musí spĺňať všetky kvalitatívne znaky. Predovšetkým musí byť adekvátne, teda spôsobilé viesť k objasneniu právne relevantných častí skutkového deja, a ak je to namieste, k zisteniu a potrestaniu zodpovedných osôb. Vyšetrowanie musí byť riadne a dôsledné. Príslušné orgány musia prijať všetky rozumné kroky, aby zaistili dôkazy vo vzťahu k udalosti, a vždy vyvinúť úprimnú snahu zistiť, čo sa stalo. Zásadne sa nesmú spoliehať na unáhlené alebo zjavne nepodložené závery, aby vyšetrowanie zastavili alebo ukončili. Vyšetrowanie musí byť vedené urýchlene, v primeranej lehote a nezávisle. Tieto požiadavky sú vzájomne previazané. Ich prieskum vyžaduje kumulatívny prístup. Nejde o povinnosť dosiahnuť konkrétny výsledok, ale použiť prostriedky. Ak konanie skončilo s výsledkom, ktorý nie je z pohľadu obete uspokojivý, neznamená automaticky, že štát si svoju povinnosť podľa čl. 2 dohovoru nesplnil.

19. Podľa judikatúry ESHP musí byť vyšetrowanie efektívne, čo znamená, že závery vyšetrowania musia byť založené na dôkladnej, objektívnej a nestrannej analýze všetkých relevantných skutočností a musí aplikovať štandard zrovnateľný so štandardom „nie viac, ako je nevyhnutne nutné“ požadovaný čl. 2 ods. 2 dohovoru. Akékoľvek nedostatky vo vyšetrowaní, ktoré pokrývajú jeho schopnosť zistiť okolnosti prípadu alebo zodpovednej osoby, vedú k rozporu s požadovanou mierou efektivity. Povinnosť účinného vyšetrowania je trvajúcou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní (III. ÚS 197/2021). Sťažovateľka má právo, aby sa orgány činné v trestnom konaní o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že bol spáchaný trestný čin, zákonným spôsobom náležite zaoberali (III. ÚS 98/2021).

20. Podstatou ústavnej sťažnosti sú námietky sťažovateľky proti postupu orgánov činných v trestnom konaní pri vyšetrowaní trestnej veci, v ktorej sťažovateľka vystupuje ako poškodená. Podľa názoru sťažovateľky neboli v trestnej veci úmrtia jej dcéry riadne vyšetrené a ozrejmene všetky okolnosti spáchania skutku. Poukazuje pritom aj na pochybenia orgánov činných v trestnom konaní pri postupe zaisťovania jednotlivých dôkazov, ako aj na neprihliadanie na návrhy sťažovateľky na doplnenie dokazovania. Tvrdí, že prerušením trestného stíhania sa orgány činné v trestnom konaní odmietli ďalej zaoberať jej trestnou vecou.

21. Ústavný súd konštatuje, že z vyjadrenia prokurátora generálnej prokuratúry vyplýva, že po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou sťažovateľky a vyšetrowacím spisom dospel k záveru, že prichádza do úvahy vykonanie ďalších dôkazov pre účely náležitého konečného meritórneho rozhodnutia. Z dôvodu tohto konštatovania prokurátor generálnej prokuratúry vydal 8. februára 2022 pokyn (IV/1 GPt 120/22/1000-2) na ďalší postup v konaní.

22. Z uvedeného pokynu, ktorý tvorí prílohu vyjadrenia generálnej prokuratúry, vyplýva, aby príslušný prokurátor zabezpečil vykonanie týchto procesných úkonov:

- a) vydanie uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní, toto doručiť oprávneným osobám,
- b) opatrením nariadiť vo veci vyšetrowanie,

- c) zabezpečiť možnosť prístupu do mobilného telefónu alebo jej,
- d) opätovné a dôsledné vypočutie svedka [REDACTED], najmä pre účely stotožnenia osôb pracovníkov osoby [REDACTED] z [REDACTED], ako aj ozrejmienia, akým spôsobom spoločne s poškodeným [REDACTED] zvesili telo alebo jej,
- e) stotožnenie a vypočutie osoby [REDACTED] (stotožnenie osôb pracovníkov, ozrejmienie svedectva),
- f) vypočutie pracovníkov a prípadné vyžiadanie porovnateľného materiálu DNA týchto osôb,
- g) opätovné a dôsledné vypočutie poškodeného [REDACTED] o spôsobe zvesenia tela alebo jej a prípadných postrehov o vonkajších poraneniach na tele alebo jej,
- h) stotožnenie a vypočutie osôb (zrejme členov rodiny) o možných vonkajších poraneniach na tele alebo jej,
- i) po vyhodnotení výsledkov doplneného dokazovania zvážiť opätovné vypočutie znalcov k prípadným novým zisteným skutočnostiam,
- j) po vyhodnotení výsledkov doplneného dokazovania zvážiť možnosť a potrebu vykonania rekonštrukcie (po zohľadnení aj prípadnej zmeny miesta skutku).

23. V závere pokynu prokurátor generálnej prokuratúry uviedol, že je v trestnej veci sťažovateľky potrebné konať urýchlene, precízne. Tiež je potrebné riadne ustáliť, či nemohlo dôjsť aj k trestnoprávnemu konaniu inej osoby účastnej na skutku, a rovnako je potrebné sa riadne zaoberať návrhmi na doplnenie dokazovania zo strany poškodených. Prokurátor žiada do 30. apríla 2022 predložiť správu o stave konania a plnení uloženého pokynu.

24. Prokurátor generálnej prokuratúry žiadnym spôsobom nespochybňoval tvrdenie sťažovateľky, práve naopak, na základe preštudovania spisu dospel k záveru, že je potrebné v trestnej veci sťažovateľky ďalej pokračovať a vykonať ďalšie dokazovanie, aby došlo k úplnému a nespochybniteľnému ozrejmieniu spáchania daného skutku.

25. Ústavný súd konštatuje, že za danej procesnej situácie sa námietka porušenia uvedených práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresnej prokuratúry posunula do výlučne akademickej roviny. V takýchto prípadoch sa teória i prax ústavných súdov vyhranene prikláňa k odmietnutiu v takejto veci rozhodovať, pretože chýba možnosť bezprostredného a trvajúceho zásahu, ktorý by mohol mať vplyv na pozíciu sťažovateľky (I. ÚS 347/2019, IV. ÚS 242/08, III. ÚS 875/2016).

26. Ak je totiž sťažovateľkou namietaný zásah do jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv alebo slobôd, potom musí byť tento zásah výrokom meritórneho rozhodnutia ústavného súdu odstrániteľný.

27. Vzhľadom na tvrdenie sťažovateľky uvedené v replike, že týmto pokynom nedošlo k odstráneniu zásahu do jej uvedených práv a naďalej trvá na zrušení napadnutého uznesenia, ústavný súd poznamenáva, že uznesenie o prerušení trestného stíhania je rozhodnutím dočasným. Nezakladá prekážku rozhodnutej veci (*rei iudicatae*). Prerušenie trestného stíhania je jedným zo zákonných dôvodov vybavenia veci (hoci na neurčitú dobu) do času, než pominie dôvod prerušenia a v trestnom stíhaní sa pokračuje (R 36/1998).

28. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľky, že nemá vedomosť o pokračovaní trestného stíhania, je potrebné uviesť, že v závere pokynu prokurátor generálnej prokuratúry uviedol, aby mu bola do 30. apríla 2022 predložená správa o stave konania. Z uvedeného možno uviesť, že podriadený prokurátor má povinnosť do uvedeného termínu vykonať určité kroky podľa pokynu nadriadenej prokuratúry, ktoré budú viesť k pokračovaniu trestného stíhania. Rovnako v zmysle § 5 písm. b) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov je prokurátor povinný vykonávať plnenie svojich úloh bez prietáhov. V prípade, ak by sa tak nestalo, sťažovateľka sa môže domáhať odstránenia nečinnosti podaním sťažnosti na nečinnosť v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov.

29. Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd ňou napadnuté uznesenie zrušil. Ústavný súd k návrhu sťažovateľky uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že generálna prokuratúra dala podriadenej okresnej prokuratúre pokyn, aby sa v trestnej veci sťažovateľky ďalej pokračovalo a na základe tejto požiadavky má byť vydané uznesenie o pokračovaní v trestnom stíhaní, by bolo podľa názoru ústavného súdu úplne zbytočné a neefektívne takému návrhu vyhovieť, pretože vydaním uznesenia o pokračovaní v trestnom stíhaní zanikajú účinky uznesenia o prerušení trestného stíhania.

30. V okolnostiach daného prípadu by tak eventuálne vyhoviecie ústavnej sťažnosti sťažovateľky nemalo vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresnej prokuratúry žiadnu právnu relevanciu. Vzniknutá situácia je v teórii a praxi ústavného súdnictva označovaná výrazom „mootness“ (pozri Barron, J., Dienes, C. Constitutional Law. 4. vydanie. St. Paul, 1995, s. 83 – 85.) alebo ako nedostatok podmienky bezprostredného a trvajúceho zásahu (unmittelbare und gegenwärtige Betroffenheit) v praxi Spolkového ústavného súdu (napr. Schlaich, K. Das Bundesverfassungsgericht. 3. vydanie. München, 1994, s. 142150.), t. j. stav, keď už spor skončil alebo bol vyriešený inak a so zreteľom na princíp minimalizácie zásahov do prebiehajúcich konaní a hospodárnosť konania už nemá ďalší zmysel v konaní v danej veci pokračovať. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v celom rozsahu ústavnej sťažnosti nevyhoviel (porov. I. ÚS 347/2019).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu